

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІНСТИТУТУ РОЗВЕДЕННЯ І ГЕНЕТИКИ
ТВАРИН НААН – СКАРБНИЦЯ НАУКОВИХ ВИДАНЬ ІЗ ПРОБЛЕМ
СЕЛЕКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН**

В. І. Фасоля, Ю. Д. Липова
Інститут розведення і генетики тварин НААН

Науково-технічна бібліотека Інституту розведення і генетики тварин НААН створена в 1976 р. Основу книгозбірні склали фонди бібліотек Київської дослідної станції тваринництва «Терезине» та Центральної дослідної станції штучного осіменіння сільськогосподарських тварин (м. Бровари).

Загальний бібліотечний фонд складає 67250 одиниць зберігання, з них – 32500 журналів. За змістом він багатогалузевий, найширше представлено сільськогосподарську тематику. Присутні практично усі наукові видання колишнього СРСР та УРСР.

Книжковий фонд з питань розведення та селекції сільськогосподарських тварин включає вітчизняні і зарубіжні монографії, загальні та галузеві довідкові видання, навчальні посібники і підручники, державні книги племінних тварин, каталоги, автореферати дисертацій, дисертаційні роботи, захищені у спеціалізованій вченій раді інституту, нормативні документи та інші видання. Цінні та рідкісні видання із загальних проблем тваринництва, племінної справи, розведення і селекції сільськогосподарських тварин кінця ХІХ – початку ХХ століття представлено справжніми раритетами. Це «Чтенія Н. В. Верещагина въ Императорском сельскохозяиственном музеѣ по вопросамъ о молочныхъ скотоводствѣ и хазяйствѣ» (С.-Петербургъ, 1886), «Матеріали по изслѣдованію молочнаго скотоводства въ Россіи / Изданіе Комитета Скотоводства при Императорскомъ Московскомъ Обществѣ сельскаго хозяйства» (Вып. 1, 2. Москва, 1880, 1891), «Современное состояние животноводства въ Харьковской губерніи: Зоотехническо-экономическое изслѣдованіе. Вып. 2: Лебединскій уездъ» (Москва, 1915), «Полная энциклопедія русскаго сельскаго хозяйства и соприкасающихся съ нимъ наукъ» (Т. 1–12, С.-Петербургъ, 1900–1912), альбоми тварин, премійованих на сільськогосподарських виставках, які у кінці ХІХ – на початку ХХ ст. були однією з важливих складових розвитку племінної справи: «Альбомъ премированныхъ животныхъ на выставкахъ Императорскаго Московскаго Общества Сельскаго Хозяйства» (Москва, 1900), «Альбомъ премированныхъ лошадей и скота выставокъ 1901 года» (Москва, 1902), «Альбомъ премированного скота и лошадей на выставкахъ 1905-1907 года» (Москва, 1907).

Гордістю книгозбірні є прижиттєві публікації М. І. Вавилова, О. О. Браузера, О. С. Серебровського, М. М. Колесника, М. П. Чирвинського, П. М. Кулешова, Е. А. Богданова, Ю. Ф. Лискуна, І. І. Іванова, Д. А. Кисловського, О. В. Вітта, Й. В. Гаркаві, М. Ф. Іванова, іменні бібліо-

теки провідних учених: Й. Гаркаві, К. Туркевича, І. Жданова, Д. Савчука, І. Петруші, Б. Подоби, В. Бурката.

Значна частина бібліотечного фонду – доробок основоположників наукових селекційних шкіл М. Ф. Іванова, М. А. Кравченка, М. Д. Потьомкіна, К. Б. Свєчина, О. Ю. Яценка, Ф. Ф. Ейснера, праці зарубіжних та вітчизняних учених із питань генетики (М. І. Вавилов, О. С. Серебровський, Т. Лернер, М. П. Дубінін, С. М. Гершензон).

Репрезентовано досягнення видатних українських учених-тваринників, імена яких пов'язані з діяльністю наукових центрів в Україні з проблем тваринництва – Київської дослідної станції тваринництва «Терезине» та Центральної станції штучного осіменіння сільськогосподарських тварин, правонаступником яких є Інститут розведення і генетики тварин НААН: Х. Класена, П. Пшеничного, А. К. Скороходька, фундатора інституту П. Л. Погребняка, першого директора інституту В. Ю. Недави, послідовників наукового спадку видатних учених у галузі тваринництва – М. А. Кравченка, К. Б. Свєчина, І. В. Смирнова, Ф. Ф. Ейснера, О. Ф. Квасницького, Ф. І. Осташка.

Становлення новітньої теорії та методології селекції в кінці 80-х – на початку 90-х років зумовило заснування низки наукових шкіл нового типу. Їх фундатори – провідні вчені-селекціонери, теоретики новітньої теорії породоутворення М. В. Зубець, В. П. Буркат, М. Я. Єфіменко, Ю. Д. Рубан, М. І. Бащенко, В. П. Рибалка, О. Ф. Хаврук. Монографії, підручники, навчальні посібники, статті вчених у вітчизняних та зарубіжних виданнях користуються незмінним попитом відвідувачів бібліотеки. Здобутки провідних учених-селекціонерів М. В. Зубця, В. П. Бурката, М. І. Бащенко, М. А. Кравченка, Ф. Ф. Ейснера, Ф. І. Осташка, М. Я. Єфіменка, Й. З. Сірацького, І. П. Петренка, Б. Є. Подоби, В. С. Коновалова та інших учених відображено у біобібліографічних покажчиках наукових праць.

Велику цінність для вивчення історії розвитку тваринництва України представляють видання серії «Українські вчені-аграрії ХХ століття», де подано стислі відомості про вчених України, які успішно працювали або працюють у галузі тваринництва. Істотне місце у фонді бібліотеки займають збірки наукових праць з питань розведення та селекції сільськогосподарських тварин вітчизняних та іноземних науково-дослідних установ системи НААН, аграрних вузів, цінна інформативна частина фонду – багаторічні комплекти вітчизняних та іноземних наукових журналів, переважна кількість яких представлена з моменту їх заснування: «Зоотехнія» (від 1953 р.), «Аграрная наука» (від 1959 р.), «Молочное и мясное скотоводство» (від 1957 р.), «Вісник аграрної науки» (від 1962 р.), «Тваринництво України» (від 1941 р.), «Генетика» (1965–1999), «Цитология и генетика» (від 1968 р.) та ін.

Належне місце у фонді бібліотеки займає міжвідомчий тематичний науковий збірник «Розведення і генетика тварин» – друкований орган інституту, який завдяки провідним ученим став своєрідною енциклопедією з актуальних проблем тваринництва. Серед членів редакційної колегії – І. В. Смирнов, М. А. Кравченко, О. В. Квасницький, В. П. Буркат, М. В. Зу-

бець, Ф. І. Осташко, М. І. Бащенко, Й. З. Сірацький, М. Я. Єфіменко, В. С. Коновалов, І. П. Петренко, Б. Є. Подоба, Ю. П. Полупан, С. Ю. Рубан, С. І. Ковтун та ін.

У фонді бібліотеки зберігаються Державні книги племінних тварин, каталоги бугаїв-плідників м'ясних та молочно-м'ясних порід великої рогатої худоби, коней, курей та ін. Загальний фонд авторефератів із проблем розведення та селекції сільськогосподарських тварин становить 1410 примірників.

Надбання зоотехнічної науки представлено іменами вчених, які довгий період працювали або працюють в інституті: М. В. Зубець, В. П. Буркат, О. Ф. Хаврук, В. Б. Близниченко, В. І. Антоненко, В. П. Бойко, М. І. Бащенко, М. Я. Єфіменко, Й. З. Сірацький, І. П. Петренко, Б. Є. Подоба, С. Ю. Рубан, В. С. Коновалов, Ю. П. Полупан, І. В. Гузев, В. В. Дзіцюк, О. І. Костенко, В. В. Шапірко, Є. М. Рясенко, В. І. Ладика, Л. М. Хмельничий, П. І. Шаран, А. П. Кругляк, А. І. Самусенко, М. П. Макаренко, С. Т. Єфіменко, Т. С. Янко, О. П. Чиркова, М. Г. Порхун, Ю. В. Вдовиченко, М. С. Гавриленко, Ю. В. Мільченко, М. Й. Чехівський, Л. В. Вишневський, Л. О. Бегма та ін.

Поряд із виданнями минулих років бібліотека укомплектована сучасною літературою та щорічною провідною періодикою з проблем тваринництва, біології, генетики, ветеринарної медицини, відтворення, економіки сільського господарства тощо. Широко репрезентовано пошуки й досягнення вчених молодшого покоління, які нині працюють в інституті: С. І. Ковтун, О. Д. Бірюкової, О. В. Щербак, Л. І. Остаповець, О. В. Бойко, П. А. Троцького, І. С. Бородай, К. В. Копилова, К. В. Копилової, Л. Ф. Стародуб, Т. П. Коваль, Н. Л. Рєзникової, І. В. Йовенко, С. В. Кузєбного та ін.

Документно-інформаційні фонди бібліотеки забезпечують науковців та фахівців необхідною інформаційною базою для якісного виконання фундаментальних та прикладних досліджень, написання наукових робіт. Наукова бібліотека пропонує широкий спектр послуг своїм користувачам: пошук документів у фонді бібліотеки ІРГТ НААН (за картковими каталогами і картотеками, бібліографічними покажчиками, електронним каталогом, власними бібліографічними базами даних; пошук документів, відсутніх у фондах бібліотеки ІРГТ НААН); забезпечення доступу користувачів до Інтернет-ресурсів; надання усних та письмових бібліографічних довідок на традиційних та електронних носіях інформації; обслуговування користувачів через міжбібліотечний абонемент; консультаційні послуги з бібліографії.